



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1340/2019
11.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Драгана Аћимовића и Соње Павловић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због два кривична дела трговина утицајем из члана 366. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца КТЗ.бр.951/19 од 29.11.2019. године и браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Ђорђевића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године и Апелационог суда у Нишу 12Кж3.бр.15/19 од 31.07.2019. године, у седници већа одржаној дана 11.12.2019. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

I Делимично се **УСВАЈА** захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца КТЗ.бр.951/19 од 29.11.2019. године, па се **УКИДАЈУ** правноснажне пресуде Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године и Апелационог суда у Нишу 12Кж3.бр.15/19 од 31.07.2019. године и предмет враћа Вишем суду у Нишу на поновно одлучивање.

II **ОДБИЈА СЕ** као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Ђорђевића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године и Апелационог суда у Нишу 12Кж3.бр.15/19 од 31.07.2019. године, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу 7К.бр.556/17 од 24.07.2017. године окривљени АА је на основу члана 423. тачка 2) ЗКП ослобођен од оптужбе да је извршио два кривична дела трговина утицајем из члана 366. став 1. КЗ. Одређено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда. Оштећени ББ, ВВ и ГГ су упућени да имовинскоправни захтев могу остварити у парничном поступку.

Пресудом Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године усвојена је жалба Основног јавног тужиоца у Нишу, па је преиначена пресуда Основног суда у Нишу 7К.бр.556/17 од 24.07.2017. године, тако што је Виши суд у Нишу окривљеног АА огласио кривим због извршења два кривична дела трговина утицајем из члана 366. став 1. КЗ и за ова дела му претходно утврдио појединачне казне затвора у трајању од по 6 месеци и затим га је осудио на јединствену казну затвора у трајању од 10 (десет) месеци, те је од окривљеног одузета имовинска корист прибављена кривичним делом и то тако што је обавезан да у року од 15 дана по правноснажности пресуде уплати у корист буџета Републике Србије износ од 6.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан уплате, а оштећени ББ, ВВ и ГГ су ради остваривања имовинскоправног захтева упућени на парницу, док је одређено да трошкови кривичног поступка падају на терет окривљеног, а о чијој висини ће првостепени суд накнадно одлучити посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Нишу 12Кж3.бр.15/19 од 31.07.2019. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА и потврђена је пресуда Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године.

Против наведених правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу и Апелационог суда у Нишу донетих у другом и трећем степену захтеве за заштиту законитости су поднели:

- Републички јавни тужилац, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и повреде закона из члана 439. тачка 2) у вези члана 258. став 4. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укине пресуде Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године и Апелационог суда у Нишу 12Кж3.бр.15/19 од 31.07.2019. године и предмет врати суду на поновно одлучивање;

- бранилац окривљеног АА - адвокат Горан Ђорђевић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд на основу члана 492. ЗКП укине пресуде Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године и Апелационог суда у Нишу 12Кж3.бр.15/19 од 31.07.2019. године и предмет врати на поновно одлучивање или суђење, те да у складу са чланом 488. став 3. ЗКП одложи извршење правноснажне пресуде.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу и браниоцу окривљеног сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца је делимично основан.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Ђорђевића је неоснован у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

По налажењу Врховног касационог суда основано Републички јавни тужилац у поднетом захтеву указује да је Виши суд у Нишу доношењем другостепене пресуде Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, обзиром да је изрека другостепене пресуде противречна сама себи и да су дати разлози противречни изреци пресуде.

Наиме, изрека другостепене пресуде је противречна сама себи, из разлога што суд у изреци пресуде описујући радњу извршења кривичног дела трговина утицајем из члана 366. став 1. КЗ, а за које кривично дело је огласио кривим окривљеног, лица ББ, ВВ и ГГ означава као лица која су окривљеном АА, а ради незаконитог посредовања у заснивању радног односа за њихове синове, дала новац у износима ближе означеним у изреци пресуде, дакле ова лица означава као лица из члана 366. став 2. КЗ, а потом овим лицима у даљем делу изреке пресуде даје статус оштећених кривичним делом извршеним од стране окривљеног, те их ради остваривања имовинскоправног захтева упућује на парницу. Виши суд у Нишу битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП чини и када у разлозима пресуде наводи да налази да се у конкретном случају ради о имовинској користи коју је окривљени прибавио кривичним делом, а не о штети нанетој оштећенима, с тим што и поред тога у изреци пресуде оштећене са имовинскоправним захтевом упућује на парницу, чиме је другостепени суд разлоге своје пресуде учинио противречним изреци пресуде.

Надаље се у образложењу поднетог захтева за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца указује и на низ других процесних повреда и то повреда одредаба члана 50. став 1. тачка 1), члана 253. став 1. и члана 258. став 4. ЗКП, а у ком делу је захтев такође основан. Ово имајући у виду да је одредбом члана 258. став 4. ЗКП прописано да ће у пресуди којом окривљеног оглашава кривим или решењу о изрицању мере безбедности обавезног психијатријског лечења суд овлашћеном лицу досудити имовинскоправни захтев у целини или делимично, а за вишак упутити на парнични поступак, а ако подаци кривичног поступка не пружају поуздан основ ни за потпуно ни за делимично пресуђење суд ће овлашћено лице упутити да имовинскоправни захтев у целини може да остварује у парничном поступку. Према одредби члана 253. став 1. ЗКП имовинскоправни захтев у поступку може поднети лице које је овлашћено да такав захтев остварује у парничном поступку, а што у конкретном случају значи да то може бити лице које је оштећено кривичним делом (члан 50. став 1. тачка 1. ЗКП). Како је према одредби члана 2. став 1. тачка 11) ЗКП прописано да је „оштећени“ лице чије је лично или имовинско право кривичним делом повређено или угрожено, те како из изреке правноснажне пресуде произилази да ББ, ВВ и ГГ у конкретном случају не могу имати статус оштећених који могу поднети предлог и доказе за остваривање имовинскоправног захтева у смислу одредбе члана 50. став 1. тачка 1) ЗКП, већ само статус лица из члана 366. став 2. КЗ, то је суд повредом напред наведених законских одредби погрешно ББ, ВВ и ГГ дао статус оштећених, односно овлашћених лица за подношење имовинскоправног захтева.

У конкретном случају ради се о процесним повредама које су појединачно истакнуте у захтеву, али, супротно наводима Републичког јавног тужиоца, њихова погрешна примена од стране суда не представља повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, будући да је под овом повредом закона предвиђена само погрешна примена материјалног закона.

Републички јавни тужилац је поднео захтев и против пресуде Апелационог суда у Нишу 12КжЗ.бр.15/19 од 31.07.2019. године и то само због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, наводима да је суд трећег степена у изреци пресуде потврдио другостепену пресуду у целости, дакле и у делу који се односи на имовинскоправни захтев „оштећених“ ББ, ВВ и ГГ, док је у разлозима датим у образложењу пресуде указао да ББ, ВВ и ГГ по закону немају својство оштећених, па самим тим ни право на имовинскоправни захтев, с обзиром да су наведену суму новца дали окривљеном АА управо са циљем да посредује, односно утиче на директорку психијатријске болнице ... како би она уз новчану награду предузела службену радњу и запослила њихову децу и у том делу Републички јавни тужилац види противречност изреке пресуде и датих разлога.

Међутим, у конкретном случају Апелациони суд у Нишу као суд трећег степена, крећући се у границама изјављене жалбе браниоца окривљеног, није могао да преиначи другостепену пресуду у смислу навода поднетог захтева, јер у том правцу није имао изјављену жалбу, па стога, по налажењу Врховног касационог суда, суд трећег степена није учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и у том делу Врховни касациони суд није прихватио наводе захтева за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца.

Како је у конкретном случају другостепени суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, а имајући у виду одредбу члана 492. став 2. ЗКП којом је прописано да ако орган поступка који је одлучивао о редовном правном леку није био овлашћен по одредбама овог законика да отклони повреду која је учињена у побијаној одлуци или у поступку који је претходио њеном доношењу, а Врховни касациони суд по усвајању захтева за заштиту законитости подигнутог у корист окривљеног нађе да је захтев основан и да ради отклањања учињене повреде закона треба укинути или преиначити побијану одлуку, укинуће или преиначити и одлуку донету у поступку по редовном правном леку иако њоме није повређен закон, то је Врховни касациони суд сходно одредби члана 492. став 2. ЗКП укинуо и побијану пресуду Апелационог суда у Нишу.

Следствено напред наведеном, Врховни касациони суд је делимично усвојио захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца КТЗ.бр.951/19 од 29.11.2019. године, те на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укинуо у целини побијане правноснажне пресуде Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године и Апелационог суда у Нишу 12КжЗ.бр.15/19 од 31.07.2019. године и списе предмета вратио Вишем суду у Нишу на поновно одлучивање у смислу разлога изнетих у овој пресуди, при чему ће суд у поновном поступку поступити по истакнутим примедбама и отклонити повреде закона на које му је указано овом пресудом, након чега ће бити у могућности да донесе

правилну и на закону засновану одлуку, за коју ће дати јасне, конкретне и аргументоване разлоге.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је неоснован у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног АА захтев подноси због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП која је општег карактера, при чему формално не означава ни једну повреду закона, али се из образложења захтева може закључити да је исти поднет због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП. Наиме, у захтеву се наводи да имајући у виду основна обележја кривичног дела трговина утицајем из члана 366. став 1. КЗ, то, по ставу браниоца, окривљени није могао бити оглашен кривим за ово кривично дело, обзиром да он нема својство извршиоца кривичног дела јер нема статус службеног лица у смислу члана 112. став 3. КЗ, па самим тим не може ни користити свој службени или друштвени положај, затим да окривљени није предузео ниједну радњу посредовања да се изврши или не изврши нека службена радња, а која радња посредовања је неопходна за постојање предметног кривичног дела, као и да окривљени није објективно имао стварни или претпостављени утицај као обележје предметног кривичног дела.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани.

Наиме, исти наводи истакнути у жалби браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Ђорђевића били су предмет разматрања Апелационог суда у Нишу који је поступао у трећем степену по жалби браниоца окривљеног изјављеној против другостепене пресуде Вишег суда у Нишу Кж1.бр.361/18 од 27.11.2018. године. Апелациони суд у Нишу као суд трећег степена је ове наводе оценио неоснованим и о томе на странама 4, 5, 6 и 7 пресуде 12Кж3.бр.15/19 од 31.07.2019. године изнео јасне, детаљне и аргументоване разлоге, које Врховни касациони суд прихвата као правилне, те у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на ове разлоге и упућује.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у осталом делу је одбачен као недозвољен.

Бранилац окривљеног у осталом делу захтева наводи да постоји контрадикција између изреке пресуде Апелационог суда у Нишу и њеног образложења, обзиром да Апелациони суд у Нишу у изреци пресуде потврђује пресуду Вишег суда у Нишу који у погледу одлуке о имовинскоправним захтеву упућује оштећене на парнични поступак ради остваривања имовинскоправног захтева, док у образложењу пресуде Апелациони суд у Нишу указује на неоснованост овог дела одлуке Вишег суда у Нишу закључујући да ББ, ВВ и ГГ не могу имати статус оштећених, као што их другостепени суд погрешно третира, дакле негира оштећенима право на одштетни захтев сводећи их на ниво сведока, а који наводи браниоца окривљеног би по налажењу овога суда представљали битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Имајући у виду да из изнетих навода произилази да бранилац окривљеног пресуду Апелационог суда у Нишу побија и због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, а која повреда не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљеног у овом делу оценио недозвољеним.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца делимично усвојио и одлучио као у ставу I изреке ове пресуде, док је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Ђорђевића у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП одбио као неоснован и то на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, а у осталом делу захтев браниоца окривљеног је одбацио као недозвољен на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП.

Записничар-саветник
Снежана Лазин,с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић